

Van de bestuurstafel,

Deze wintermaanden heeft het bestuur gebruikt om na te denken over hoe we onze leden het beste kunnen bereiken. Hoe we de activiteiten die door en voor de IVN-leden en de Nuenenaren georganiseerd worden, vaker dan 4 keer per jaar in 't Schrijverke, kenbaar kunnen maken. We willen graag actuele informatie sneller aan de leden doorgeven. We hebben in samenspraak met betrokken IVN-ers een plan opgesteld waarbij, stapsgewijs, de pr en de informatie aan leden in een nieuw jasje wordt gestoken. In dit Schrijverke meer informatie hierover.

Verder is het huishoudelijk reglement aan de nieuwe statuten en de nieuwe tijd aangepast en wordt deze herziene versie tijdens de ALV op dinsdag 17 maart voorgelegd aan de leden.

We worden veelvuldig benaderd door organisaties en bedrijven die onze medewerking vragen. Vogelkastjes en wilde bloemenzaden zijn erg populair. We doen met een aantal acties mee. Betreffende werkgroepen zoals de Vogelwerkgroep en de BijenVlinderwerkgroep geven hun medewerking. Heel fijn.

Zo ook zijn er contacten met de gemeente-ambtenaren op het gebied van groenvoorziening en duurzaamheid. Kees Weijters ondersteunt het bestuur heel actief hierin.

Verder krijgen we veel energie van de goedlopende en actieve werkgroepen. Van de Natuurcursus met 41 aanmeldingen, die in maart start. Het worden 2 cursusavonden in plaats van 1 omdat 41 cursisten niet tegelijk in de ruimte passen. Van de spechtenwandeling in het Nuenens Broek met 30 deelnemers. Van de IVN Kids activiteiten. Van de goed bezochte en gezellige Nieuwjaarsbijeenkomst. Van de fotowerkgroep die heel graag wil samenwerken. IVN Nuenen bruist!

Wil Fortanier

8 maart 2020 IVN Samen met Jocanto

Op zondag 8 maart 2020 hebben we als IVN met Jocanto een gezamenlijke activiteit georganiseerd in de Kloosterhof. Jocanto oefent iedere week in de IVN ruimte van Het Klooster. Daarom was het leuk om samen iets te organiseren.

De dag begon met een misviering in de kerk waar Jocanto en het Parochiekoor een bijzonder mooie mis verzorgde. Hier was ook de Vicaris aanwezig en een aantal kinderen die het Vormsel gaan ontvangen.

Het thema was naastenliefde, waarbij elkaar helpen ook een onderdeel is.

Na de mis was er koffie in de Pastorie en een kennismakingsronde met Jocanto.

Daarna gezamenlijke lunch met veel gebabbel.

Om half twee zijn we naar de Kloosterhof gegaan. Jammergenoeg bleef het de hele middag regenen.

Wim heeft eerst een rondleiding door de tuin gehouden en de bijzondere dingen aangewezen. Vooral de oude houten waterput en de insectenhôtels vormen een mooie toevoeging.

In de Kloosterhof hebben we de verdorde bloemen afgeknipt, afgebroken takken opgeruimd, de paden geharkt en vier wilgen geknot. De tuin ziet er weer fraai uit met al diverse struiken die in bloei staan.

We vonden het ondanks de regen een geslaagde middag die voor herhaling vatbaar is.

Theo van Esch en Wim van de Vossenbergh

Van de redactie.

Een wat dunner Schrijverke. Sommige gebeurtenissen werpen hun schaduw vooruit: berichten uit deze uitgave hebben de lezers soms al bereikt via de moderne media. Andere berichten zijn door andere oorzaken achterhaald: zo staan er geen wandelingen in maart gepland, omdat het coronavirus roet in ons aller eten heeft gegooid. Dat is dan ook meteen het nadeel van papieren informatie: tussen maken en lezen ligt een tijdsperiode waarin van alles kan gebeuren. Voordeel is wel dat het na enige tijd nog op een bekende plek terug te vinden is. En dat is nu in dit nummer.

Paul Dinjens

Van Schrijverke naar digitale nieuwsbrief (en meer)

Dit Schrijverke is één van de laatste exemplaren die je ontvangt. Schrik niet, je krijgt er natuurlijk wél wat voor terug. Eind vorig jaar hebben we een brainstorm over onze pr gehouden met een aantal bij dit onderwerp betrokken werkgroep- en bestuursleden. Een uitkomst daarvan was dat 't Schrijverke in de huidige vorm niet meer zo goed aansluit bij de huidige tijd. Na beraad binnen het bestuur en overleg met direct betrokkenen en de werkgroepen, kiezen we in de (nabije) toekomst voor een andere vorm van communicatie met en tussen leden.

Concreet betekent dit dat je per e-mail 8 tot 10 keer per jaar een digitale nieuwsbrief ontvangt. Door de hogere frequentie ten opzichte van 't Schrijverke is de informatie in de nieuwsbrief wat actueler. Ook is er ruimte voor kleurenfoto's, filmpjes en linkjes. Alle leden zijn welkom om mee te schrijven aan de nieuwsbrief.

Lever je kopij aan via: pr.ivnnuenen@gmail.com

(in de nieuwsbrief staat dit e-mailadres ook vermeld met de deadline voor de volgende editie).

In het laatste Schrijverke (waarschijnlijk in juni) staan we uitgebreider stil bij het afscheid van dit ledenblad waar jarenlang heel veel energie in is gestoken door een aantal leden.

GEEF JE email-adres DOOR !

De eerste nieuwsbrief heb je gekregen voordat dit Schrijverke is verschenen. Niet ontvangen? Dan hebben wij waarschijnlijk geen of een onjuist e-mailadres van jou. Ook kan de nieuwsbrief in de spam (ongewenste e-mail) terecht gekomen zijn. Wil je geen nieuwsbrief meer missen, stuur dan een mailtje naar het secretariaat met daarin jouw e-mailadres: ivn-nuenen@live.nl

Magazine

Naast de digitale nieuwsbrieven ontvang je eens per jaar een mooi papieren magazine in kleur. Een bewaarnummer voor een heel jaar met daarin o.a. mooie (achtergrond)verhalen, foto's van de Fotowerkgroep en een jaaroverzicht van onze activiteiten. Dit magazine – onze eigen 'glossy' – zal voor het eerst begin 2021 verschijnen.

Centraal e-mailadres voor pr

Heb je iets te melden wat andere leden of heel Nuenen moet weten? Vanaf nu mag je alles met betrekking tot pr sturen naar het centrale e-mailadres pr.ivnnuenen@gmail.com. Van hieruit wordt de informatie waar nodig geredigeerd en verspreid naar de verschillende kanalen, zoals de website, Facebook (volg ons via www.facebook.com/ivnnuenen) de lokale/regionale pers en de nieuwsbrief.

Nieuws over ons IVN en zijn activiteiten in gemeente Nuenen

Als je Rond de Linde en de Nuenense krant leest, zie je dat het IVN de afgelopen tijd goed in het Nieuws was. Je las aankondigingen en verslagen van excursies en activiteiten van werkgroepen. Om de processierups te bestrijden werden op de Velakker, in Nederwetten en op het terrein van Bloem en Tuin afgelopen maanden vele kastjes opgehangen. Ook dat kwam met foto in de Nuenense Krant en in het Eindhovens Dagblad.

Iets doen voor de natuur is een hot item en er is subsidie voor bij de provincie. Dat merkt ook het Bestuur.

Natuur in het Dorp is een project van Orbis om meer biodiversiteit te krijgen in de bebouwde kom en meer bewustwording hierover onder burgers van alle leeftijden. Zij willen dit doen door bijenmengselzaad, bessen dragende struiken en nestkastjes uit te delen. Zij mogen het uitdelen aan burgers maar sluiten het liefst aan bij groepen die met dit thema bezig zijn en de gemeente heeft hen naar het IVN verwezen. Momenteel wordt geïnventariseerd waar de vrijwilligers van de Bijenvlinderveldjes behoefte aan hebben. Binnen de vogelwerkgroep wordt bekeken of dat ook geschikte locaties zijn voor vleermuizen, gierzwaluwen, bonte vliegenvangers en huismussen. Hopelijk zien jullie het resultaat van dit project binnenkort ook in de locale krantjes.

Op de website van Orbis www.orbis.nl en www.natuurinhetdorp.nl vind je uitgebreide informatie.

IVN afgiftepunt voor zakjes zaad voor bijen:

18-19 april is weer het weekend van de Nationale Bijentelling. NCRV-KRO besteedt hier uitgebreid aandacht aan en wil mensen informeren en stimuleren om in hun omgeving voor meer voedsel voor wilde bijen te zorgen.

Zij stelt bloemenzaad beschikbaar en wil die via Iocale IVN-

afdelingen verspreiden in de week na die Bijtelling.

Wij hebben als Bestuur besloten zaadzakjes uitdelen op **woensdag 22 april van 15 uur tot 20 uur**. Je mag komen om te helpen uitdelen, maar je mag ook zaadjes komen halen. We willen deze actie ook lokaal aankondigen en vinden het een goede manier om onder de aandacht te brengen hoe moeilijk de wilde bijen het hebben.

Bomenplannen. Zoveel plannen passeerden dat ik dat niet in een paar regels kan opschrijven: in Zuidoost Brabant een boom per inwoner, dus 750.000 bomen. Plannen van Groen Links en SP, maar Eindhoven kan weinig bomen kwijt op haar grondgebied en Mileufederatie Eindhoven benaderde daarom de buurtgemeenten om te vragen of zij agrarisch verpachte gronden hadden en die niet voor bomen planten wilden bestemmen, dus 250.000 bomen moeten een plek vinden buiten Eindhoven. Onze gemeente heeft nauwelijks agrarisch verpachte gronden, dus dit plan krijgt geen vervolg. De gemeente weet ook van die subsidiepot, zou graag bomen planten, maar "het geld" komt nog niet richting Nuenen. Dit biedt wel mogelijkheden voor de toekomst!

In de nieuwe Omgevingsvisie moet ook een Omgevingsplan voor het Buitengebied gemaakt worden en dat biedt kansen om gebieden aan te wijzen voor extra bomen. Houdt de lokale bladen in de gaten en grijp je kans om mee te praten op het moment dat de gemeente burgers daartoe uitnodigt. Als IVN kijken we hoe we hier op kunnen inspringen.

Natuur en milieu is volop in het nieuws: Stikstof, CO2, klimaatstresstest die de gemeenten moeten doen, energietransitie, omgevingswet:

Waar zetten we ons voor in en hoe?

IVN Heeze Leende stuurde een uitnodiging naar de IVN's in de regio om bij elkaar te komen en uit te wisselen hoe het in jouw gemeente gaat.

Kees Weijters en ik zijn naar een bijeenkomst geweest.

Sommigen zijn actief vanuit IVN, anderen binnen een aparte groep, bv Platform Duurzaamheid (Geldrop), vereniging Groen en Heem (Valkenswaard - Waalre). Besloten is dat we elkaar gaan informeren en bij elkaar informatie kunnen vragen.

Er gebeurt veel en mocht je hierover willen meedenken en meepraten, neem dan contact op.

Namens het Bestuur, Ellie Kok

Onderzoek naar hommels in Nuenen

Al sinds 1990 verzamelt de Vlinderstichting informatie over de stand van de vlinders in Nederland. De Vlinderstichting heeft dat opgezet door landelijk vrijwilligers volgens een vaste route te laten tellen. Dit gebeurt wekelijks, zo'n route is minimaal 500m en maximaal 1000m. De routes kunnen door natuurgebieden lopen of door bebouwd gebied. Beide informatie is waardevol. Want welke waarde hebben onze tuinen voor insecten? En hoe vergaat het de vlinders in natuurgebieden? Door deze gestructureerde telling, landelijke opzet, heeft de Vlinderstichting in al die jaren veel waardevolle informatie verzameld. Deze informatie wordt ook gebruikt om te herkennen waar de knelpunten zitten en wat er nodig is om deze te verhelpen.

Het gaat ook niet goed met onze hommels. Hommels zijn niet heel erg kieskeurig als het gaat over de soort bloemen waar ze voedsel halen: ze hebben hun voorkeuren, maar ze kunnen hun nectar en stuifmeel uit veel verschillende bloemen halen. Toch gaat het slecht met de hommels. Het aantal hommels loopt terug en ook de soorten die worden aangetroffen wordt steeds minder. Dat komt omdat het aanbod van bloemen ernstig terug is gelopen in de afgelopen decennia. De oorzaak ligt deels in gewijzigd landgebruik in de landbouw: in plaats van klaver als bemester is er op enig moment overgeschakeld naar kunstmest. Een beslissing die voor de hommels negatief heeft uitgepakt. Ook de verstening van tuinen en het gebruik van pesticiden in de landbouw heeft een negatief effect gehad. En hommels zijn dan wel niet zo kieskeurig, ze hebben wel gedurende het hele jaar voedsel nodig. Omdat ze sociaal zijn en in een volkje leven, moet er dus ook voldoende bloemaanbod zijn. Steeds meer mensen zijn zich bewust hiervan en er lijkt dan ook een kentering te komen.

In 2018 heeft EIS kenniscentrum insecten (hierna: EIS) de samenwerking met de Vlinderstichting gezocht. Er is gestart met het monitoren van aantallen hommels op de trajecten waar al vlinders wordt geteld. Via het netwerk van EIS zijn er ook tellers gekomen buiten de Vlinderstichting om die alleen hommels tellen en geen vlinders.

Vincent Kalkman van EIS heeft daarnaast cursussen gegeven aan tellers die meer wilden weten over hommels, maar echt nodig om te kunnen tellen is dat niet. Het tellen van het aantal hommels is op zich ook al waardevol. Voor de tellers die dat wel kunnen, is er wel een mogelijkheid om de juiste soort te vermelden. Er zijn inmiddels meer dan 200 hommelrytes in Nederland met vrijwilligers die

aantallen tellen en daarvan zijn er circa 30 routes waarbij er ook soorten worden geteld

Ik ben in contact gekomen met hen en sinds 2019 zijn er twee hommeltelroutes die door Nuenen lopen. De ene is rondom het open veld bij de Pastoorsmast, de andere is rondom visvijver Eenode. Het zijn twee totaal verschillende gebieden. De eerste route die naar de Pastoorsmast loopt begint in bebouwd gebied (Schietbergen), vanaf het Hemelse pad is de route deels bosrijk en rondom het veld van de Pastoorsmast zeer bloemrijk.

De route rond de visvijver is qua beplanting anders als de eerste route. Maar op beide routes bevinden zich voor hommels (en andere insecten) interessante beplanting: denk aan braam, wilg, smeerwortel, distels, jakobskruiskruid en kaasjeskruid.

Op beide routes tel ik niet alleen aantallen, maar ook soorten. Hierdoor maakt ook Nuenen deel uit van het landelijke hommelmeeetnet met twee routes.

Regina Oors

Bee Friendly! Red de bij - zet heel Nuenen in bloei!

De bij is belangrijk. Maar de bij wordt ook bedreigd. Onder andere door het simpele feit dat er steeds minder bloemen zijn, gaat de wilde bijenstand hard achteruit. En dat heeft veel gevolgen voor ons allemaal. Samen zetten wij heel Nederland in bloei!

Bee Friendly is een initiatief van KRO-NCRV. KRO-NCRV vindt het belangrijk dat we meer naar elkaar omkijken. Niet alleen naar elkaar, maar juist ook naar onze aarde. In dit geval naar de wilde bij. Die kleine bij zorgt door bestuiving voor een heel groot deel van onze voedingsgewassen. Zonder hen bijvoorbeeld geen appels, tomaten, bonen en nog veel meer. Maar het leefgebied van de wilde bij heeft het zwaar te verduren. Daarom slaan KRO-NCRV en Nederland Zoemt de handen ineen met een actie voor de wilde bij. Nederland Zoemt, een initiatief van IVN en Natuur & Milieu, zet zich in om uitsterven van de wilde bijen tegen te gaan.

Hoe kun je helpen?

Onze missie is om de wilde bij te redden en daar hebben we jouw hulp bij nodig! Je kunt **woensdag 22 april van 15 uur tot 20 uur** in onze ruimte in Het Klooster een gratis zaadzakje ophalen met wilde bloemzaadjes. Zaai het zaad in je tuin, in je balkonbak of bij de boom in je straat. Met 1 zakje kun je al 2,5 m² grond bezaaien! Zdoen voor de wilde bij? Ga dan naar www.kro-ncrv.nl/beefriendly. Meer informatie over Nederland Zoemt vind je op www.nederlandzoemt.nl.

PUBLIEKSACTIVITEITEN IVN- NUENEN 2E KWARTAAL 2020

PUBLIEKSWANDELINGEN

Elke woensdag is er een plantenwandeling, m.u.v. half december-half januari.

Start: 9.00 uur.

Verzamelen met de fiets bij de Clemenskerk.

Info: Tineke van der Meer, tel. 040-2836846

APRIL 2020

Maandag 13 april

Dag van het landschap, georganiseerd door het Brabants Landschap. Om 12.00, 13.30 en 15.00 uur gaan de wandelingen door de Heerendonk/Wettensbroek van start vanaf Brasserie "de Kruik", Hoekstraat 52 Nederwetten. Deze wandelingen zullen ongeveer anderhalf uur duren.

Zondag 19 april

IVN-Kids in het teken van vlinders.

We gaan bermen inzaaien om zo veel vlinders te lokken. Natuurlijk gaan we het ook over andere insecten hebben. IVN-Kids start altijd om 10.00 uur. De locatie word op de website bekend gemaakt.

Maandag 20 april

Vogelwandeling in Heerendonk.

Om 19.00 uur verzamelen bij kruising Nieuwelandsweg/Koutergat.

MEI 2020

Maandag 11 mei

Vogelwandeling Eckartdal.

Om 19.00 uur verzamelen bij Sterrenlaan afslag Nuenenseweg (eerste parkeerplaats).

Zondag 17 mei

Dierensporen wandeling.

We gaan op zoek naar diersporen in Heerendonk. Om 14.00 uur starten we bij kruising Nieuwelandsweg/Koutergat.

Maandag 18 mei

Vogelwandeling Boktse Beemden.

Om 19.00 uur verzamelen bij de Oude Toren in Nederwetten.

Donderdag 21 mei (Hemelvaartsdag)

Dauwtrappen.

Om 5.00 uur vertrek bij Het Klooster. Na een flinke wandeling van circa 12 km zijn we ze weer rond 9.00 uur terug. Het eerste deel zal in stilte gelopen worden. Dus nog tijd genoeg voor andere dingen die dag.

Maandag 25 mei

Vogelwandeling Collse Zeggen.

Om 19.00 uur verzamelen bij de Collse Watermolen.

Donderdag 28 mei

IVN Landschapswandeling bij de Roosdoncken

om 9.00 uur verzamelen bij Het Klooster met de fiets. De tocht is circa 8 km lang en er wordt stil gestaan bij het landschap.

Zondag 31 mei

IVN-Kids water, wat leeft er in het water en er omheen.

Dus lekker met de schepnatjes aan de slag. IVN-Kids start altijd om 10.00 uur de locatie word op de website bekend gemaakt.

JUNI 2020

PLANTENWANDELINGEN

Maandag 1 juni: in de Vaartbroekse Beemden.

Om 19.00 uur verzamelen bij de waterzuivering aan de Kosmoslaan.

Maandag 8 juni: in de Nieuwe Erven/Ruweeuwsels.

Om 19.00 uur verzamelen bij de kruising Lisvensedijk - Rullen 4a.

Maandag 15 juni: het Nuenense Broek.

Om 19.00 uur verzamelen bij de kruising Lissevoort - Eikenlaan.

Maandag 22 juni: in de Collse Zeggen.

Om 19.00 uur verzamelen bij de kruising Collse Watermolen.

Maandag 29 juni : in de Schoutse Vennen.

Om 19.00 uur verzamelen bij Breeldere (bij de slagboom).

Zondag 28 juni IVN-Kids zomerwandeling.

IVN-Kids start altijd om 10.00 uur de locatie word op de website bekend gemaakt.

Plantenwerkgroep 2019.

In 2019 is de plantenwerkgroep weer wekelijks op pad geweest. I.v.m. de feestdagen is er een korte stop van half december tot half januari. Traditiegetrouw beginnen we in januari met een koffieochtend in de IVN-ruimte in het Klooster. Onder het genot van een kopje koffie met wat lekkers wordt er bijgepraat en zijn er twee presentaties die door leden van de werkgroep zijn voorbereid. Eind 2019 telt de plantenwerkgroep 23 leden. Er was 1 nieuwe aanmelding.

In wisselende samenstelling zijn er gemiddeld 10 deelnemers aan de wandelingen. Het is een publiekswandeling waarbij iedereen welkom is, ook als men geen lid is van het IVN of van de werkgroep.

Elke woensdagochtend verzamelen we met de fiets bij de Clemenskerk. Daar beslissen we welk natuurgebied we die dag zullen bezoeken. De keuze wordt vooral bepaald door de seizoenen en de bloeitijd van bepaalde planten.

We hebben in de loop van 2019 de verschillende Nuenense natuurgebieden één of meerdere keren bezocht. Een enkele keer maakten we een uitstapje naar Eindhoven waar we het Wasven en de Vaartbroekse Beemden verkenden.

De wandelingen zijn niet zo lang en in principe voor iedereen goed te doen. We kijken naar planten, maar daarnaast wordt ook de kennis van de deelnemers van bv. insecten, vogels, zoogdier(sporen) en paddenstoelen enthousiast onderling gedeeld.

Enkele waarnemingen.....

We hebben in 2019 genoten van de ingezaaide bloemenvelden achter de molen De Roosdonck en rond de ijsbaan. Op en bij de bloemen waren heel veel insecten te zien. Tussen de vele bloemen ontdekten we de bolderik. Deze plant is op zichzelf niet zo stevig en heeft de omringende planten nodig als steuntje. Vroeger was de bolderik een onkruid in het graan. Boeren waren daar niet blij mee, want de zaadjes zijn giftig. Als die in het gemalen meel terecht kwamen, kon men daar ziek van worden.

In de zomer konden we de oude ijsbaan ook eens goed verkennen omdat er geen water stond. Opvallend was een grote waterranonkel die in een modderpoeltje net genoeg water vond om mooi te kunnen bloeien.

Dit jaar hebben we in de natuurgebieden die daarom bekend staan (Paaihurken, Spekt en Urkhovense Zegge), niet zo veel orchideeën kunnen ontdekken. Soms waren ze net in bloei, in een ander gebied

al weer bijna uitgebloeid, maar er waren niet veel. De welriekende nachtorchis hebben we helemaal niet gevonden.

Eén van de bijzondere waarnemingen in 2019 was de ontdekking van de hoornaarvlinder. Zoals de naam al zegt, heeft deze vlinder een grote gelijkenis met de hoornaar. Twee parende hoornaarvlinders troffen we aan op een populierenstam langs het smalle paadje van de Paaihurken naar het Broek. Deze soort wordt niet vaak vliegend aangetroffen. Ze gaan niet op zoek naar eten, want de vlinders hebben gedegenereerde monddelen en kunnen niet eten. De beste tijd om ze te zien is in juni en juli. Het vrouwtje legt de eitjes aan de basis van een populierenstam. De rups leeft twee tot drie jaar in de wortels van populieren. De laatste overwintering is als pop.

Op dinsdagavond 4 juni was er een kort, maar zeer hevig noodweer met een verwoestende windkracht. Veel bomen zijn toen gesneuveld. Dat gaf ons op woensdagochtend wel mooi de gelegenheid om de boomkruin van een omgewaaide eik eens goed te bekijken. De blaadjes waren allemaal aangevreten door de eikenprocessierups. We ontdekten hoog in de boom verschillende kleinere nesten van deze rups. Ze zitten dus niet alleen in de grote nesten die aan de stam hangen. Ook ontdekten we een verschillende gallen.

Op de bloeiende struikhei bij het Kamerven vonden we ook dit jaar weer het duivelsnaaigaren. De officiële naam is klein warkruid. De plant heeft geen blaadjes en in de dunne rode stengeltjes zit geen bladgroen. Met zuigworteltjes hecht de plant zich als parasiet aan de struikhei. In een natte hoek bij het Kamerven zagen we de bloeiende klokjesgentiaan. Eitjes of rupsen van het gentiaanblauwtje hebben we niet kunnen ontdekken.

Bij de Rietmussen hebben we wel een eitje op een pinksterbloem gevonden van het oranjetipje. Vooral de mannetjes vlogen volop rond met de goed zichtbare oranje tipjes aan hun vleugels. Dat was voor ons aanleiding om de pinksterbloemen eens goed te bekijken, net zo lang tot we een eitje vonden. De vrouwtjes zetten maar één eitje af per keer. Eén plant van de pinksterbloem biedt net genoeg voedsel voor één rups. Het eitje geeft een geur af waardoor andere vrouwtjes weten dat ze een ander plant moeten zoeken om hun eitje op af te zetten.

Het najaar van 2019 was door de vele regen een fantastisch paddenstoelenjaar. De paddenstoelen verschenen al vroeg in het seizoen. Niet alleen waren er veel paddenstoelen te vinden, maar er waren ook veel verschillende soorten. Bovendien waren de exemplaren vaak groter dan in voorgaande jaren. We hebben

de 'paddenstoelen-hotspots' zoals het Steenoventerrein en het Stiphoutse Bos een aantal keren bezocht. Maar ook in de andere natuurgebieden vonden we paddenstoelen zoals de heideknotzwam bij het Bosven.

Dit zijn enkele impressies van wat we in 2019 zoals gezien en ontdekt hebben. Het waren leerzame ochtenden met vaak verrassende ontdekkingen.

Ook een keer meelopen? Kom op woensdag om 9.00 uur met de fiets naar de Clemenskerk en ga mee naar een Nuenens nnnnnnatuurgebied om nieuwe ontdekkingen te doen.

Tineke van der Meer
Coördinator plantenwerkgroep

Eikenprocessierupsen, koolmezen en sluipwespen

Overlast van eikenprocessierups

In Brabant staan veel eiken en daarmee had Brabant vorig jaar erg veel last van de eikenprocessierups. Je kan gerust zeggen dat er sprake was van overlast. Bij de een wat minder, maar anderen hadden er echt erg veel last van.

Paniek alom. Wat hieraan te doen ? Het probleem wordt voortaan landelijk aangepakt, want bij een gemeentelijke aanpak verschilt het beleid per gemeente en dat maakt de aanpak te willekeurig.

Oorzaken

Ook ontstond er discussie over de oorzaken en werd er onderzoek gedaan naar oplossingen. De oorzaak lijkt te liggen bij de manier waarop de begroeiing rondom en onder bomen in bebouwd gebied worden beheerd. Deze is heel onnatuurlijk geworden. Omdat het 'netter' wordt gevonden wordt onderbegroeiing weggemaaid.

Begroeiing onder en rondom bomen heeft echter een functie. De insecten die in die struiken en planten leven werken samen met de boom. Het houdt elkaar gezond en in stand.

De onderbegroeiing is verdwenen als gevolg waarvan het natuurlijk evenwicht is verstoord en er plagen kunnen ontstaan. Zo kon ook de eikenprocessierups pieken. In een gezond natuurlijk evenwicht kan de natuur zichzelf goed handhaven en overweg kunnen met plagen.

Onderzoek en ervaringen

Al vanaf 2015 is de Vlinderstichting gestart met onderzoek naar de gevolgen van onderbegroeiing in de vorm van bloemrijke bermen op

de natuurlijke vijand van de eikenprocessierups. Enkele natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups zijn specialisten zoals bepaalde sluipvliegen en sluipwespen die uitsluitend parasiteren op de eikenprocessierups, en enkele generalisten zoals de larven van gaasvliegen, lieveheersbeestjes, zweefvliegen, bepaalde wantsen en loopkevers.

In een van de bermen werden er in het eerste jaar van het onderzoek geen poppen van sluipvliegen aangetroffen. In het tweede jaar zaten er in 23% van de nesten poppen van sluipvliegen en in het derde jaar maar liefst 69% poppen. In het eerste jaar werd er wel een insecticide gebruikt. Het tweede jaar is dus het eerste jaar waarin er geen gif werd gebruikt. Er is nog onvoldoende bewijs op basis van het onderzoek, maar het is wel veelbelovend. Evenmin wetenschappelijk bewijs, maar wel leuk om te melden, is mijn ervaring op veld 1 van de werkgroep BijenVlinder. Met veld 1 zijn we in 2016 begonnen. De insectenstand is in die jaren toegenomen. De bodem aldaar was er in 2016 beroerd aan toe. Op 400m² vond ik nog geen drie insecten. Nu zit zowat elke cm² vol met bodemdiertjes. Daartussen vond ik dit jaar ook meerdere sluipwespen. Sluipwespen parasiteren op (o.m.) rupsen, kunnen zelfs hun gehele ontwikkeling in vlindereitjes voltooien. En ligt het daaraan dat er vorig jaar zo weinig eikenprocessierupsen in de eikenbomen rondom veld 1 zaten ? Terwijl er in de eikenbomen daar vlakbij veel meer en grotere nesten zaten ?

Koolmees of bloemen ?

Terug naar de rups. Er zijn meerdere natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups: sluipvlieg, sluipwesp, gaasvlieg, kevers. De koolmees wordt daarnaast ook genoemd. De vraag is of de koolmees daarbij de meest voor de hand liggende oplossing is. Als de oorzaak is de verstoring van het natuurlijk evenwicht, ligt het dan niet meer voor de hand om het natuurlijk evenwicht weer terug te brengen ? Door te zorgen voor meer begroeiing onder en rondom bomen ? Hulp van vogels kunnen we daarbij wel gebruiken. Want het natuurlijk evenwicht is niet een-twee-drie hersteld. Daar kunnen wel wat jaren overheen gaan. Maar vergis je niet: koolmezen eten rupsen en kleine insecten van maximaal 1cm lang, maar niet als eerste keus de harige eikenprocessierups. Dus inzetten op het terugdringen van de eikenprocessierups door meer mezen-nestkasten te plaatsen lijkt mij erg eenzijdig.

Ik breek dan ook graag een lans voor de sluipvlieg en sluipwesp en wil iedereen uitnodigen om te zorgen voor meer inheemse planten die zonder gif zijn geteeld. En ik heb veel vertrouwen in het nieuwe

groenbeleid van de gemeente Nuenen die gefaseerd gaat maaien om insecten te sparen en deels extensief gaat beheren waardoor er meer bloemen in de bermen zullen verschijnen.

Op de foto zijn twee sluipwespen te zien die ik afgelopen maand aantrof in veld 1 van de werkgroep BijenVlinder.

Regina Oors

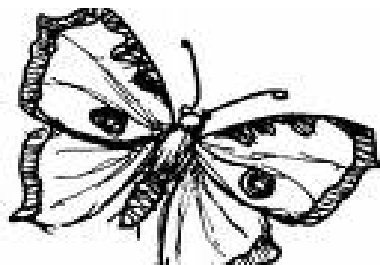
Bronnen:

'Sluipwespen onder de loep', Jeroen Voogd en Dick Groenendijk, Vlinders 2, 2007

'Werken bloemrijke bermen tegen de eikenprocessierups', nieuwsbericht Vlinderstichting 12 juli 2019

'Hoe bestrijd je de eikenprocessierups (en waarom)?', Jurrien van Deijk, Vlinders 4, 2018

Nuenen

Parkstraat 22

Ook op zondag open van 10:00-15:00
www.facebook.nl/AlbertHeijnParkstraat

Hoge Brake 8

Winkelcentrum Kernkwartier

Gewoon bij Albert Heijn

INSTITUUT
ZILVERSCHOON

BEAUTY HEALTH ANTI-AGING
Berg 51 Nuenen 040 2300025
www.instituutzilverschoon.nl

S
T
O
O
P

*Altijd een groot
assortiment,
Voor een klein prijsje!*

't Bloemetje

Vincent van Goghstraat 17
5671 GW Nuenen
tel: 040-2839098
www.bloemetjenuenen.nl

Kapsalon

Anton
v.d. Berg

VOOR EEN MODIEUS KAPSEL

- 50 KLEUREN VIOLEN
- ASPERGES
- AARDBEIEN
- HANGPOTTEN MET WATERRESERVOIR
- GROENTEN- EN KRUIDENPLANTEN
- PERKPLANTEN
- VASTE PLANTEN

kwekerij
Jansen

Boord 14 Nuenen | 040 2837418 | www.kwekerij-jansen.nl

Bio-Lekkers

- winkel
- lunchroom
- curiosa

Kom eens kijken en genieten
van een heerlijke lunch bereid
met kersverse biologische
producten uit eigen winkel

Graag tot ziens!

Hartelijke groet van
Wil, Maria en Hannie

Parkstraat 3F Nuenen. 040-3680084
info@bio-lekkers.nl www.bio-lekkers.nl

Rooijmans

Filiaal Nuenen

De Pinckart 42, 5674 CC NUENEN
040 - 283 63 83 • nuenen@printendruk.com

Filiaal Best

Buitenweg 7, 5683 PM BEST
0499 - 37 29 30 • best@printendruk.com

www.printendruk.com

Kwekerij&bezoekerstuinen 'De Walburg'

4 seizoenen genieten van de natuurlijke
schoonheid van een oude tuin (1,5 ha).

www.dewalburg.nl
Boord 64 · Nuenen

Open; ma-, vrij-, en zaterdag van 10 u. tot 17 u.
Tuindagen, workshops, (winter)cursus (info website)

DE FAIRTRADE CADEAUWINKEL

WERELD WINKEL NUENEN

van en voor wereldburgers

Berg 28 b 040-2839195
www.wereldwinkelnuenen.nl

Inhoud

van de bestuurstafel	1
8 maart 2020 ivn samen met jocanto	2
van de redactie	2
van schrijverke naar digitale nieuwsbrief	3
nieuws over ons ivn en gemeente nuenen	4
onderzoek naar hommels in nuenen	6
bee friendly! red de bij	7
publieksactiviteiten 2e kwartaal 2020	8
plantenwerkgroep 2019	10
eikenprocessierups, koolmezen, sluipwespen	12